I чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 166. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 29-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1958 ЦЕНТІВ 12 CENTS TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 166. VOL. LXV.

АЙЗЕНҐАВЕР ЗА ПОВІЛЬНІШЕ ЗДІЙСНЮВАННЯ ІНТЕҐРАЦІЇ

ОБОРОНЯЮЧИ ОБОРОННУ ПРОГРАМУ—ЗАЯВЛЯЄ, ЩО У ВИПАДКУ ВОРОЖОЇ АТОМОВОЇ АТАКИ НА ЗДА НАПАСНИК БУДЕ ЗНИЩЕНИЙ НЕГАЙНО ПІД ЧАС ВІДПЛАТНОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ АКЦІЇ.

Вашингтон. — Президент Айзенгавер сказав на пресовій конференції 27-го серпня, що було б жахливо, коли б окремі стейти закривали публічні школи, щоб не допустити до того, щоб в них навчалися разом білі і кольорові учні. Президент признався до того, що він заявив був своїм приятелям, що спільні школи для дітей різних рас повинні бути здійснювані в повільнішому темпі. Але він додав, що і надалі буде всіми засобами змагати до того, щоб зарядження федеральних судів в справі шкільної інтеграції були здійснювані. Стейтова леґіслятура в Литтл Року, Аркенсо, ухвалила законопроєкт про те, щоб закрити публічні школи, які федеральний суд накаже об'єднувати. Стейтовий Конгрес прийняв цей законопроєкт більшістю 94-ох до 1-го голосу, а Сенат 33:0. Найвищий Суд в четвер 28-го серпня вирішує справу відкладу від прийнення об'єднання в Центральній Середній Школі в Литл Року. В цій справі заінаватиме представник департаменту справедливости та представник неґритянських батьків дітей в Литтл Року. Президент відмовився сказати, чи, на його думку, Найвищий Суд ЗДА був правий, коли наказував об'єднання в школі. Айзенгавер заявив, що він не давав ніяких вказівок департаментові справедливости, як треба вирішувати справу школи в Литл Року. Члени стейтової леґіслятури в Литтл Року дивувалися з того, що Айзенгавер висловився за сповільнення темпа об'єднування шкіл. Спікер палати Гленн Волтер сказав: „Це є перша інтеліґентна думка, яку я вчув від нього в тій справі". Генеральний прокуратор Вільям П. Роджерс заявив у промові в Лос Анджелес, що не вільно виступати проти законів цієї країни. Президент сказав, що вестиме виборчу кампанію цього року в користь Республиканської партії, підкреслюючи потребу зменшити видатки федерального уряду в найближчому році та поставити економіку країни на здорових засадах.

Президент Айзенгавер під час пресової конференції

Президент склав довшу заяву в обороні цієї країни, виступивши проти тих песимістичних критиків, які передбачають, що ворог міг би знищити ЗДА, якщо б йому вдалося першому почати війну. Айзенгавер заявив, що від 1955-го року продукція далекопрострілних керованих ракет стоїть на першому місці, і тому немає потреби боїтися, що ця країна буде позаду СССР, як це дехто твердить. „Я зовсім певний, казав Айзенгавер, що програми департаменту оборони є не тільки вистачальні, але вони направду змагають до того, щоб ЗДА в ділянці ракет продукували швидше, ніж це можна було передбачити". Але Президент додав, що це не дійшли до того стану, коли ракети зможуть заступити керовані людьми літаки. Між критиками оборонної програми Айзенгавера є генерал поручник Джеймс М. Гейвін, який саме тепер видав окрему книжку про цю справу, відійшовши на емеритуру на початку ц. р. През. заявив, що невірно думають ті, які твердять, що ЗДА повинні перші почати війну, коли знатимуть, що ворог хоче почати нову світову агресію. Айзенгавер сказав, що ЗДА мусять бути завжди в поготівлі, щоб на ворожу атаку відповісти нищівним ударом. Президент не сумнівається, що це є можливе. Айзенгавер вказував на те, що війни часто починаються в таких обставинах і місцях, яких люди зовсім не передбачають, і пригадав Перл Гарбор із другої світової війни.

АФП — КІО відбуватиме свої наради не на Флориді, а у Вашинґтоні

Вашингтон. — Виконна Рада Американської Федерації Праці, Конгресу Індустрійних Організацій більшістю 12-ох до 8-ох голосів вирішила відбути свої зимові збори в лютому 1959 року не в Маямі Біч на Флориді тільки в своєму домі у Вашингтоні. Такий внесок поставив голова Спілки Шоферів Волтер П. Рутер, який є проти того, щоб працю Виконної Ради об'єднувати з приємністю зимового побуту на Флориді, а то тим більше, що сенатське слідство виявило компромітуючі зловживання добродійними фондами робітничих організацій. Голова АФП - КІО Джордж Міні не голосував над цією справою, але він висловив пізніше своє невдоволення з висліду голосування, бо любить Флориду взимі. Але найближча конвенція представників 15-мільйонової організації АФП - КІО відбудеться в вересні 1959 р. в Сан Франсіско, Каліф.

ПОМЕР ЯРОПОЛК БІЛИНСЬКИЙ

Шикаго, Ілл. — Минулої середи, 27 ц.м., тут помер несподівано на 20 році життя Ярополк Білинський, улюблений пластовим новацтвом і юнацтвом „братчик Ярко", старший пластун, бувший курінний і комендант пластових таборів, студент Ілліноїського університету. Похорони відбудуться в суботу, о год. 10-ій рано з церкви св. Миколая.

Населення Аляски голосує

Анкорадж, Аляска. — На Алясці відбулося голосування, під час якого населення цієї території висловлювалося за те, чи хоче бути 49-им стейтом ЗДА. Вибори почалися в 8 год. перед полуднем 26-го серпня (2-га год. по пол. за літнім часом в Ню Йорку) і скінчилися в 8-ій год. по полудні 27-го серпня (2-га год. по півночі 27-го серпня). Неповні виборчі вислідн свідчать про те, що велика більшість аляскінців висловилася за те, щоб їх територія була стейтом ЗДА. Виборці голосували на такі три пропозиції: 1) Чи Аляска має бути стейтом ЗДА? 2) Чи ви погоджуєтеся на ті кордони стейту Аляска, які є визначені в законі, ухваленому Конгресом ЗДА? 3) Чи ви погоджуєтесь на ті права і владу, які Аляска дістає від ЗДА і які ЗДА визначає закон? Звичайна виборча більшість рішає. Вибкинення однієї тільки пропозиції з двох інших. На Алясці правління здійснювано маюто особи, які закінчили 19 років життя. Більшість у відношенні 5-ох до одного населення Аляски висловилася за те, щоб бути стейтом ЗДА.

Міні і Ботлер твердять, що з вини республіканців досі немає робітничого закону

Вашингтон. — Голова Американської Федерації Праці — Конгресу Індустрійних Робітників Джордж Міні в коментарі про сесію 85-го Конгресу заявив, що з вини сенатора праці Джеймса Мічелла та республіканців цього року не ухвалено закону про контролю добродійних фондів в робітничих організаціях. Міні признав, що його організація не погоджується з цілістю законопроєкту сенаторів Кеннеді - Айвса, але вона підтримувала той проєкт, який був би допоміг робітничим провідникам очистити свої організації від злочинних елементів. Міні гадає, що 86-тий Конгрес повинен в січні зайнятися справою ухвалення робітничого закону. Голова Крайового Демократичного Комітету Пол М. Ботлер в окремій заяві твердить, що законопроєкт Кеннеді - Айвса не ухвалений тому, що цього не хотів республіканський секретар праці Мічелл і республіканці в Конгресі. В дійсності і демократи не дуже побивалися за те, щоб цей законопроєкт ухвалено цього року.

Федеральні урядовці зізнають про допомогу Арґентині

Вашингтон. — Асистент державного секретаря Рой Р. Роботтом зізнавав в Комісії Закордонних Справ в Палаті Репрезентантів і заявив, що арґентинський уряд в першу чергу мусить розв'язати справу електричної енерґії, транспорту і нафти, щоб врятувати економіку своєї держави. Голова відділу для південноамериканських справ в державному департаменті Моріс Бернбам сказав, що Арґентина потребує транспортового устаткування, залізниць, автострад, електрівень, нафти і збільшення продукції іншого пального. Треба їй також і сільськогосподарських і промислових машин. Зізнавав і асистент державного секретаря для економічних справ Томас С. Манн, який твердив, що в латинських американських державах є змагання до приспішеного економічного розвитку, і ЗДА повинні піти на зустріч тим країнам всіми можливими способами до того, щоб вони могли піднести свою економіку.

Вугільна промисловість просить обмежити імпорт пального

Вашингтон. — Крайове Товариство Продуцентів Вугілля повідомляє що старатиметься про те, щоб уряд, згідно з законом про закордонну торгівлю, обмежив привіз плинного пального до ЗДА, бо той імпорт загрожує вугільній промисловості цієї країни. Подібні плями домагаються обмеження привозу нафти ззакордону виявило і Незалежне Нафтове Товариство Америки. Містоголова Товариства Продуцентів Вугілля Том Пікет заявив, що привезена ззакордону нафта на опал спричинила те, що американські підприємці не купили 57 мільйонів тонн вугілля для своїх підприємств, а для продукції сталі вугілля треба 24,000 вуглекопів.

До Ню Йорку приїхала зі Самбора 87-річна пані Софія Онишкевич

Ню Йорк. — У вівторок 26 ц. м. прилетіла сюди літаком із Копенгаґи пані Софія Онишкевич, вдова по покійному о. Степанові Онишкевичеві, відомому діячеві, парохові з Купчинець і, послові до австрійського парляменту та галицького сойму. Пн. Пані Онишкевич має в ЗДА троє дітей: інж. Володимира і Романа Онишкевичів та доньку, пані Емілію з Онишкевичів Баранську, матір відомого артиста - співака Володимира Баранського. Крім цих дітей п-ні Софія має тут багато внуків і правнуків. Мабуть саме тільки з уваги на її вік — 87 років! — большевики дозволили їй виїхати з України до Америки до своїх дітей. Пані Софія Онишкевич була ще 17 серпня ц. р. у свому рідному Самборі в Західній Україні. Совєтський дозвіл на виїзд дістала в Москві, куди мусіла особисто їхати. Ще перед самим її виїздом емведист відмовляв її їхати. Американська амбасада митно поладнала справу її відлету з Москви до Копенгаґи і відтіль до Ню Йорку. Пані Софія Онишкевич, не зважаючи на свої роки, перебула дорогу з Самбора до Ню Йорку шляхом на Москву й Копенгаґу — без найменшої втоми. Її приїзд став великою втіхою для всіх її рідних. Справою спровадження пані Онишкевич займалася фірма Віри Ковбасюк-Антона Шумейка.

Помер редактор Пйотр П. Йоллес

Ню Йорк. — У вівторок дня 26 серпня ц. р., помер у шпиталі св. Вінсента в Ню Йорку на 66 році життя відомий польський письменник і журналіст, співредактор польського часопису „Нови Сьвят" Пйотр Павел Йоллес. Народжений в Коломийщині в Західній Україні в 1892 році, прибув до ЗДА в 1920 році, зразу ж почав працювати в польській газеті „Дзєннік Ньюйорскі", студіюючи водночас із цим соціологію і журналістику на нюйоркських університетах. Співпрацював у часописі „Нови Сьвят", починаючи з 1924 року і був його головним редактором в рр. 1937-1940. На протязі багатьох років був президентом асоціації польських видавців і журналістів, а в останні роки президентом Союзу Польських Журналістів в Америці. Був автором однієї повісті і книжки поезій, надрукованих польською мовою.

Гаммершилд переговорює в Йорданії

Амман. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершилд прибув в середу 27 ц. м. до столиці Йорданії Амману і в тому самому дні перевів першу довгу нараду з прем'єром Самір ель-Ріфаєм, а вечером з королем Гусейном. Він буде тепер в Йорданії три дні, після чого полетить на відкриття міжнародної конференції про „Атом для миру" в Женеві, відкіль в наступному тижні повернеться на Середній Схід. У дорозі туди Гаммершилд переведе розмови з президентом Об'єднаної Арабської Республіки Нассером, після чого поїде знову до Ливану і Йорданії. Головною темою його розмов є встановити в Ливані і в Йорданії таку „приявність" органів Об'єднаних Націй, яка облегшила б відкликання відтіль військ ЗДА й Англії створивши умовини для ладу і безпеки, в яких отих військ вже не треба би було. Про наради, ведені Гаммершилдом в країнах Середнього Сходу, не буде ніяких офіційних повідомлень.

Москва знову атакує Італію за „поміч в аґресії"

Рим. — Італійський уряд дістав у минулий вівторок нову совєтську ноту з поновленням закидів, що Італія „допомогла в аґресії Америки й Англії" на Середньому Сході. Москва скаржиться, що ці дві західні великодержави користуються базами на італійській території для переведення на Середній Схід військ та зброї і постачання і що таким чином італійський уряд, дозволяючи на це Америці й Англії, помагає їм в їхній „аґресії". При тій нагоді Москва з одинаковою вірогідністю зарначує, що ЗДА й Англія „сторпедували" конференцію на вершинах, запропоновану Совєтами для полагодження середньо - східньої справи. 10 серпня ц. р. Совєти також закидали були Італії співучасть в „аґресії" у Ливані й Йорданії. Італія відповіла, що весь світ так добре знає, що вона не має нічого спільного з ніякою „аґресією", що такий закид позбавлений всякої підстави.

Опозиція в Ливані проти злагоди

Бейрут. Всупереч відомостям про злагіднення відносин між проурядовими колами та опозицією, 32 опозиційні діячі, зібрані на цілоденній конференції в уфортифікованому будинку колишнього прем'єра Саеба Салама в Бейруті, проголосили в минулий вівторок спільну заяву, в якій відкидають ідею співпраці з членами теперішнього режиму Каміля Шамуна. Вони заявляють, що далі вимагають „негайного відкликання" американських військ „без будь-яких міжнародних передумов" та що будуть продовжувати „мирний страйк" поки урядуватиме Каміль Шамун і поки в Ливані перебуватимуть американські війська. Згаданий там „мирний страйк" був проголошений ще 9 травня ц. р. і довів до кривавої громадянської війни. Цей „маніфест" опозиційні діячі передали новообраному президентові генералові Фуадові Шегадові. Таким чином ще стає, перед усиланою ситуацією, що годі сподіватися компромісового й сконсолідованого нового уряду, коли він, Шегаб, почне урядувати 24-го вересня ц. р., бо опозиція відмовляється від співпраці з „людьми режиму Шамуна".

Продовжується спір між Церквою і комуністичною владою у Польщі

Варшава. — У зв'язку з релігійно-національними маніфестаціями, що їх переведено за щорічним звичаєм у половині цього місяця (на свято Успенія Богородиці) у славетному соборі на Ясній Горі в Ченстохові, польські католицькі кола виявили, що в цьому році відбулися дві розмови між кардиналом Ст. Вишинським та фактичним диктатором нинішньої Польщі, першим секретарем комуністичної партії Владиславом Гомулкою. Перша розмова відбулася — твердять часописи ще в січні цього року, а друга 23 квітня, при чому вони разом тривали 12 годин. Гомулка приїхав був в квітні спеціально на розмову з кардиналом Вишинським до Гнєзна, осідку польського примаса. Наради обертались довкола угоди, що її зроблено між Католицькою Церквою і комуністичним правлінням в Польщі в грудні 1956 року. Ця угода дала розмірну свободу рухів Церкві, але й запевнила підтримку польських мас, прив'язаних до Церкви, для комуністичного режиму. Від того часу обидві сторони закидають одна одній порушення угоди, особливо в ділянці виховання молоді. З уваги на близький початок нового шкільного року цей спір знову загострився. Цивільна влада відмовила затвердження 2,000 монахів і монашок на становищі вчителів під претекстом, що вони ніби не мають відповідних кваліфікацій. Церковний провід твердить, що влада зробила це виключно тому, щоб не допустити до шкіл католицьких виховників. Комуністи закидають кардиналові Вишинському, що Церква використовує проповідницю для роблення настроїв проти режиму та що „бунтує" батьків, які вимагають для своїх дітей обов'язкового навчання релігії не тільки по церквах, але й у шкільних будинках.

ЗДА СТВЕРДЖУЮТЬ ЗБІЛЬШЕНЕ ЗНАЧЕННЯ ОСТРОВІВ КВІМОЙ І МАТСУ

ПОСИЛЕНО СЬОМУ ФЛЬОТУ ОДИНИЦЯМИ З ШОСТОЇ ФЛЬОТИ. — ПРОДОВЖУЄТЬСЯ БОМБАРДУВАННЯ КВІМОЙ КИТАЙСЬКИМИ КОМУНІСТАМИ

Вашингтон. — Націоналкитайські острови в протоці Формози мають тепер більше значення, ніж його мали три роки тому. Тоді вони були лише висуненими вперед форпостами Формози, стратегічно важливими, проте тільки форпостами. Від того часу на тих островах приміщено коло третини національ - китайських збройних сил і таким чином ті острови стають наче частиною самої Формози, країни, що є бальківщиною тих всяків. Таким чином тепер є „тісніше споріднення", ніж було раніше. — Таке заявив президент Айзенгавер на своїй останній пресовій конференції в минулу середу 27 серпня ц. р. Питте він відмовився дати ясну відповідь, чи ЗДА будуть боронити ті острови в протоці Формози проти комуністичної спроби захопити їх. Президент відповів, що „не можете приймати військові рішення раніше, поки сталися дані події". Прийняття такого рішення залежить від цілого ряду актуальних обставин. Проте, що стосується самої Формози й Пескадорських островів, положених на захід від Формози, то Президент потвердив ще раз вірність З'єдинених Держав проголошеним свого часу (у 1955 році) зобов'язанням боронити їх проти комуністичної загрози. Президент покликався на заяву державного секретаря Доллеса з минулого тижня у цій справі, як таку, що найкраще формулює проблему. Державний секретар перестеріг був китайських комуністів, щоб вони не думали, що можна заатакувати Квімой і Матсу в площині „обмеженої війни", бо, мовляв, заатакування цих островів було б „загрозою для миру". У зв'язку з заявою Президента щодо третини націоналкитайських збройних сил на Квімой і Матсу, появилося частинне спростування. Мовляв, Президент, мабуть, мав на увазі війська в першій бойовій лінії, бо назагал націоналкитайський Китай має понад пів мільйонову армію, а на островах Квімой є тільки 50.000 війська та ще 15.000 на Матсу і менших острівцях. Як дуже ЗДА стежать за ситуацією на Далекому Сході, доказує це факт, що літаконосець 'Essex' і чотири нищильники з Шостої американської Фльоти на Середземному морі приділено додатково до Сьомої Фльоти на далекосхідних водах і вони знаходяться вже в дорозі до свого нового місця призначення. Таким чином Сьома Фльота нараховуватиме тепер 71 морську одиницю. Американські збройні сили на базах в Окінаві в Японії і на Філіпінах поставлено в стан бойової готовости. Вніч з вівторка на середу і в середу вранці острів Квімой був знову предметом важкого бомбардування комуно-китайською надбережною артилерією та летунством.

Запитаний про суґестію Хрущова, яку той зробив у розмові з Адлесм Стівенсоном, щоб ЗДА й СССР підписали договір про невтручування в чужі справи, Президент відповів, що „договір" не є правильним висловом. Можна — заявив він — говорити про заяви, а не договори про угоди, бо „договір" це щось таке, що треба дотримати. Президент пригадав, що коли Об'єднані Нації прийняли резолюцію проти совєтської масакри на Мадярщині, то Совєти обурювалися, що це втручування у внутрішні справи. Такої дефініції — заявив през. Айзенгавер — ЗДА не можуть прийняти.

Що стосується ситуації на Середньому Сході, то він признав, що вона покращала остільки, що є кращі вигляди на її дальшу поправу.

Совєти тричі невдачно вистрелювали ракети на Місяць

Берлін. — Совєти пробували вже тричі вислати ракету на Місяць і за кожним разом ракета розривалася, — твердить західно - німецька пресова аґенція, покликуючись на вістки з Москви, Варшави і Праги. Ці совєтські спроби роблено зі засекреченої бази на Сибірі. Совєти сподіваються, що вдається їм четверта спроба, яку вони призначили на половину вересня ц. р. „Місячна" ракета — це покращаний тип Спутника III. Заінтерпельовані в тій справі совєтські представники на 9-му Астронавтичному конгресі в Амстердамі відмовилися дати відповідь, але признали тільки, що „совєтська наука зосередилась тепер на спутниках". Західні фахівці твердять, що поки Совєтам вдалося випустити першого спутника, вони зробили сім невдатних спроб.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Архиєрейські свячення новонаменованого єпископа для українців католиків у Бразилії Преосв. еп. Йосифа Мартинця, ЧСВВ, відбулися дня 15 серпня ц. р. в Римі в українській церкві св. Сергія і Вакха. Святителями були Преосв. кир Амвроз Сеницький, Преосв. кир Стефан Коцюбко (єпископ-помічник пітсбурської епархії) й Преосв. кир Йосиф Шмондюк. Присутнім під час свячень був Кардинал Є. Тіссеран.

● Відкриття Українського Національного Музею в Шикаго (після об'єднання шикагівського Українського Музею з Українським Національним Музеєм з Онтеріо, Каліф.) відбудеться в днях 18 і 19 жовтня ц. р. В урочистості відкриття візьмуть участь представники українських центральних установ із ЗДА та Канади, як теж організації і вся українська громада м. Шикаго.

● Організація Молоді Української Націоналісти видала з нагоди 25-річчя свого існування Ювілейний Альманах (на 108 сторінок друку) із статтями і матеріялами та фотографіями до історії МУН на протязі останнього чвертьстоліття. Крім того в Альманаху вміщено низку порад і статей на виховні теми.

● Філадельфійський „Тризуб" виступить в неділю, дня 1-го вересня в Торонті (Канада), де розіграє товариські футбольні змагання з торонтонською „Українною". Змагання відбудуться о год. 8-ій вечора на площі Фред Гемілтон у Торонті, Онт. Зустріч зв'язана з ювілеєм 10-річчя СТ „Україна".

● Мистець Захарій Макаренко, бере участь із своїми працями у виставі „Ву Ду", влаштовуваній американською галерією Бурр в днях 31 серпня до 13-го вересня ц. р. при 115 Вест 55 стріт у Ню Йорку. Ця виставка репрезентовані праці 20 мистців із ЗДА, Південної Америки та о. Гаїті.

У СВІТІ

● У Лондоні помер Ралф Воген Вільямс, найвидатніший сучасний англійський композитор, що його дехто з музичних критиків уважає одним з чотирьох композиторів цього століття. Він написав свою першу симфонію у 1907 році, а дев'яту скінчив щойно в листопаді минулого року. Мав 85 років і працював буквально до останньої хвилини свого життя. Вув доктором музики „мав золоту медаль і багато інших відзначень. Його перша дружина померла у 1951 році. Вдруге одружився, маючи 80 років з своєю секретаркою. Помер, не хворівши раніше та скаржившись лише того самого дня на втому. Його дружина була при ньому в хвилині смерти.

● Турецька поліція арештувала в місті Бурза перепелтника, через недбалість якого вибухла пожежа, що знищила половину міста. Від нафтової лямпи, якою перепелтник розігрівав клей, загорілися папери, а коли він знайшов і закликав людей на поміч, пожежа набрала грізних розмірів. Згоріло 2,200 малих крамниць. Вигоріла вся торговельна дільниця міста (220 малих крамниць), ледве вдалося урятувати мешканців. Шкоду обраховують на 100 мільйонів доларів.

● На Цейльоні на четвертий місяць продовжено надзвичайний стан, 25-го травня ц. р. на тому острові вибухли криваві заворушення, що коштували життя 185 особам. Причина: боротьба за рівність мов тамільської і сінгалезця.

● Видатний американський ракетний фахівець „батько Експльорера", Вернер фон Браун, перебуваючи в готелі в Амстердамі, так нещасливо похилився, що впав і ушкодив собі спину. Лікарі заборонили йому вставати з ліжка.

● Тибетський володар Далай Ляма, що його китайські комуністи кілька років силоміць тримають у Пейпінгу, як „високого гостя", звернувся до тибетанців з пересторогою, щоб вони не слухалися „аґентів Чіян Кайшека". Це — перший офіційний документ, який доказує існування тибетського руху. „Самостійність" Тибету виглядає в дійсності так, як „самостійність" УССР.

● Над Меном у Франції зударились два канадійські військові літаки. Один з них упав на будинок шпиталю, в якому було 45 хворих, крім лікарів і шпитальної прислуги. Згинуло 5 осіб: два хворі і три члени летунської залоги. Один з летунів встиг врятуватися, вискочивши з парашутом.

● У центральній Греції кілька днів панує велика спека. Минулого понеділка було там 114°.

В АМЕРИЦІ

● Комісар пожежної сторожі Ню Йорку пригадує власникам домів з олівним огріванням, щоб уже тепер вичистили й скотролювали всі огрівні інсталяції. Добре вичищені огрівачі й комини — заявляє він — не будуть занечищувати повітря і заощадять гроші власникам домів.

● Багач завжди має щастя — і так сталося на республіканській конвенції в Рочестері, Н. Й. Домінік Еллето, за фахом стрижій, як делеґат брав участь в цій конвенції, занявши, що мільйонер Нелсон А. Рокефеллер дуже давно не підстригав свого волосся. Стрижій запропонував Рокефеллерові свої послуги і безплатно підстриг його в бічній кімнаті таки на конвенції.

● У Гемілтоні, Бермуда, відзначає 100-річчя свого існування „Ванк Н. Т. Баттерфілд і Син", найстарший який домінії є там сама родина Баттерфілдів, що заснувала його в 1858-му р. Це вже п'ята ґенерація керує цим банком.

● 9-річний Джозеф Мек із Клівленду, Огайо, поновлюзся і впав у ріку недалеко Ніяґарського водопаду. Хлопця вирятував 22-річний Патрік Келлі з Ніаґра Фоллс, Онтаріо, Канада.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕДВИБОРЧА АТМОСФЕРА

85-ий Конгрес закінчив своє існування і його члени роз'їхались по виборчих округах. Водночас міжнародна ситуація злагідніла до такої міри, що вже не загрожує вибухом нової війни. Ці дві обставини висунули вперед конгресові вибори, які відбудуться в першому тижні листопада цього року. Заметушились крайові й місцеві проводи обох керівних американських політичних партій, зросло зацікавлення виборами в широких масах. Тому що цьогорічні вибори відбуватимуться лише на стейтовій, а не загальнокрайовій базі, бо йде дільки про губернаторів, сенаторів і конгресменів, а не президента і віце-президента Республіки, то увага зосереджується більше на особах, як на проблемах. Це — одна з прикметних рис американського політичного життя, що ідеологічно - програмові засади в обох партіях дуже споріднені, і інколи трудно провести між ними чітку межу, а члени обох партій є настільки індивідуалістами, що поводяться згідно з своєю совістю, а не з партійною програмою. І тому не раз бувало, що ці обидві керівні партії хотіли мати на своїм списку того самого кандидата.

Цьогорічні вибори рішатимуть про партійний характер Конгресу. Вибиратимуть 34-ох сенаторів і всіх 435 конгресменів. З погляду виборчої аритметики — демократи мають кращі шанси, бо вибори торкатимуться 21 дотеперішнього республіканського сенатського мандату й тільки 13 демократичних. З отого 21 мандата — тільки 9 є ніби „певних", а з-посеред демократичних 13 аж 9 вважається „певними". Республіканці є ще в тій некорисній ситуації, що на 39-ох членів Конгресу, які рішилися більше не кандидувати — всі шість сенаторів — це республіканці, а з-посеред 27-ох конгресменів, які відкликали свої кандидатури — є 27 республіканців і лише 6 демократів.

Не дивниця, що Республіканська партія стурбована виборчими виглядами.. У Шікаго відбувся цього тижня з'їзд Республіканського крайового комітету, на якому його голова, Мід Алкорн, таврував „дефетистичні настрої" в партійних рядах ,вказував на їх безпідставність і на конечність провести виборчу кампанію під гаслом здобуття перемоги. Здається, що головним аргументом членів Республіканської партії, в позитивній площині, буде — вказувати на успіхи республіканської адміністрації в ділянці зберігання миру у світі та добробуту в Америці, назагал не захитаного останньою „рецесією". Демократичним противникам республіканці закидають, що вони кидали „колоди під ноги" урядові в Конгресі, і що головно з вини демократів не переведено нового робітничого закону. З свого боку демократи закидають республіканцям останню „рецесію", зріст совєтських впливів у холодній війні та зменшення міжнародного авторитету Америки. Правда, від червня ц. р., з поправою на господарському відтинку демократи втратили той найсильніший для сірого виборця, аргумент, яким була „рецесія" з її максимальним числом безробітних. Вислання в Космос 4-ох „Експлорерів" затерло пригноблюче враження від минулорічних „спутників", а військова експедиція до Лівану зустрінула загальне схвалення в публічній опінії ЗДА, як доказ рішучости.

Таким чином загальна ситуація Республіканської партії дещо покращала в настроях, які ще півроку тому були для неї дуже некорисні. Очевидно, обидві партії намагаються виставити таких кандидатів, які були б найбільш атракційні своїми іменами і громадсько - політичним минулим. Це виявилось, наприклад, на терені стейту Ню Йорку, не найбільшого в Америці, проте такого, що має густе населення і займає спеціяльне господарське та моральнополітичне місце в Республіці з гордою назвою „Осідок імперії" отриманою від Джорджа Вашингтона. Отож, на стейтових партійних конвенціях цього тижня одноголосно призначено кандидатами на губернаторів — Аверела Гарримана від демократів і Нелсона Рокфеллера від республіканців. Ці дві кандидатури викликали широкий відгук в американській пресі: адже це буде рідкісний змаг між двома мультимільйонерами, які займаються активно державними справами і виявляють на тому полі стільки знання, хисту й шляхетности, що здобувають довір'я широких мас.

Натиск, що його безпосередньо зробили президент Айзенгавер і віце-президент Ніксон на конгресмена К. Б. Кіттінга, щоб він кандидував з Ню Порку на сенатора, вказує, що Президент і віце-президент активно братимуть участь у виборах. І це обов'язок всіх американських громадян, без уваги на їх національність, — якнайближче цікавитись виборами, придивляючись до осіб кандидатів і їхнього ставлення до проблем Східної Европи, зокрема України.

ЗА ДВАДЦЯТЬ РОКІВ

У релігійному місячнику „Гайдповст Меґезін" за вересень ц. р., що його видавцем і редактором є відомий американський духовник - інспіратор та письменник Норман Винсент Піл, вмістив передову статтю генерал-бригадир і президент великої радіової корпорації „Ар Сі Ей" Дейвід Сарноф. Син убогих жидівських імігрантів з царської Росії, розпочав він свою кар'єру в ЗДА розносячи телеграми, в 1917 р. став головним торговельним управителем славного винахідника Марконі, а на 39-му році життя очолив велику радіову корпорацію, президентом якої є й досі.

Великої кляси науковець-тляновик та адміністратор цьому журналі пише про себе таке: „Мої батьки вчинили добре, що привезли мене сюди, як мені було девять років. Я був досить молодий, щоб полонити Америку і, навпаки, щоб Америка мене полонила. А тепер я доволі старий, щоб пригадати примітивний світ, з якого я приїхав сюди". Зміни, які за цей час сталися, просто неймовірні: радіо, телевізія, радар, електрон, атом, а тепер ще й далекі засвітні простори, з ракетами на місяць включно.

Дейвід Сарноф, сеньйор і один з пробосвиків та популяризаторів американського поступу, науки, винахідництва — ставить хвилюючє, серпанком таємности оповите запитання: що жде людство через двадцять років? Чи можна на підставі наукових осягів бути „пророком" майбутнього? Чи можна вже тепер уявити собі життя людини через два десятиріччя? На ці запитання дає він відповідь: так! на підставі того, що Америка й світ здобули, можна прозирнути в прийдешнє життя світу.

Наукова калькуляція ген. Сарнофа угрунтована на його власному досвіді. В 45-ліття існування корпорації „Ар Сі Ей" Дейвід Сарноф поставив три „домагання" до численного штабу своїх науковців: 1) дати світові магнетичний записувач на біло - чорну й кольорову телевізію, 2) електронічний скріплювач (ампліфікатор) світла і 3) електронічний охолоджувач без жадних рухомих частин. Ці три винаходи мали стати ювілейним дарунком для світу" його корпорації, в 50-річчя її існування . . . Хоч як багато було скептичних голосів в рядах його науковців, зокрема щодо короткости часу на такі фантастичні речі, всі ці три винаходи стали дійсністю. Ці й інші факти з галузі електронічних винаходів дають право Д. Сарнофу стати „пророком майбутнього", подати деякі речі, які на наших очах щойно назрівають у лябораторіях.

Ось деякі революційні зміни, що наступлять в недалекому майбутньому на земній кулі, в першу чергу в розвинених економічно країнах. Насамперед нуклеарна енергія займе місце дотеперішніх джерел енергії. Вся індустрія, летунство, фльота, комунікація основно зміняться. Більйони кіловатів електричного струму доставлятиме також сонішна енергія. За словами Д. Сарнофа, саме тут відкриються світові справжні дива - чудеса. Кольорова телевізія стане глобальною. Наступлять революційні зміни в телефонічному звязку: людина бачитиме перед собою на екрані другу людину, немов „живу". Наступить поважне зближення поміж народами, якому перешкаджають мовні бар'єри. В телефонічній розмові, як посередники виступатимуть автоматичні перекладачі, що допоможуть людині зрозуміти кожну мову світу. Джетові й ракетні пасажирські літаки летітимуть із швидкістю п'яти тисяч миль на годину, з більшою безпекою й комфортом, як тепер дають подорожним транспортові літаки. Міжелетні пов'язані будуть між собою безпосередніми повітряними „комутаторами", так що питання часу - дороги буде зведене до мінімуму. Повітряні „тексі" заступлять дотеперішні повітряні лінії. Безпілотні літаки щораз більше заступатимуть теперішні, керовані людиною. Пошту й товари перевозитимуть далекосяжні ракети.

Дальші етапи технічно-наукової еволюції, на думку Д. Сарнофа, будуть такі: „холодне світло" ,або електронічне промінювання (над яким ведуться поважні досліди в його лябораторіях) змінить до невпізнання домашню обстанову, навіть саме поняття „хата" набере іншого значення „Це буде радше мала „лябораторія" для вжитку родини або гурту людей. Також фабрики, крамниці, вулиці, шляхи наберуть зовсім іншого вигляду в зв'язку з практичним застосуванням „холодного світла". Їзда по землі і в повітрі буде багато безпечнішою завдяки цьому чарівному світлу. Телевізії будуть багато кращі, вирізниці, малого й практичного формату.

Пошесті й голод будуть зліквідовані скрізь по світу! Сонішна й електронічна енергія, нові біологічні відкриття дадуть кращі, контрольовані людиною врожаї. Нові обрії розкриються перед медициною, зокрема превентивною (запобіжною). Також ставлення діягноз і лікування людини наберуть інших форм. Людське життя буде ще довше, приблизно на сто років . . . Мрія господинь про „автоматичну хату" здійсниться. Але й надалі жінка мусітиме варити чоловікові й дітям, хоч інакшими способами. Наступить повна контроля клімату а метеорологи забачатимуть погоду на тижні, а то й місяці наперед. Головною журбою урядів світу, замість контролі над продукцією, буде використання всіх тих благодатей для щастя й радости людини - обивателя.

Цікаві висновки Д. Сарнофа: який буде духовий образ прийдешньої людини ,які її бажання духового й культурного порядку в „земному раї"? Він каже, що елімінація журби про хліб насущний" поглибить зацікавлення вищими, духовими та релігійними справами. Елімінація страху й непевности поміж народами світу викличе духову реакцію, об'явами якої стануть: думка про вічне, позапросторне, нематеріяльне. З другого боку, каже він, атомовий вік і всі його благодаті можуть стати тим, чим є ніж в руках лікаря: добродійством для людини, й ратунком, або смертельною зброєю в руках бандита . . .

„Шалені зміни не заступлять одного: голоду людини до надприродних проблем. Техніка зайде скрізь, перевернe наше життя догори дном, але не змінить серця й душі людини, каже Д. Сарноф. Вібрації людської душі не зарекордує і не проаналізує ніяка майбутня апаратура. Людина завжди матиме перед собою дві дороги: добра і зла. Також ідеальної рівности поміж людьми не буде ніколи, бо така вже одвічна воля Творця .Кожному дає Господь нагоду, кожний збирає те, що посіяв. Одні країни обдарував Господь природніми багатствами, а інші спалені гарячим сонцем. Господь скрив земні скарби, як вугіль і нафту глибоко в землю, щоб людина своїм умом і трудом своїх рук їх добувала. З цих причин не буде оміряної рівности і в добу найбільших осягів людського генія. Господь вчинив електрон таким недоступним, а радіові хвилі — невидними. Щоб людина „в поті чола" споживала Божі дари, втішалася життям і працею своєю рук, свого мозку, свого генія.

Поживемо, побачимо! Як не ми, то наші діти . . .

Л. Ч.

Любомир О. Ортинський

КЛИМ ВОРОШИЛОВ ПРО „ГЛУПОСТІ"

Брюксель. — До Бельгійської столиці 11 серпня ц. р. приїхав Клим Ворошилов ,що його тут в офіційному протоколі назвали президентом СССР і вітали як голову держави.

Властиво вже за тиждень до його приїзду можна було відчути підготову до вітань. Цілі кавалькади поліційних мотоциклів товклися по місті, вправляючися в ескортуванні. Врешті прийшов час „акції", і вже протягом трьох днів великий хоровід лімузин і мотоциклів кілька разів на день затримує вуличний рух міста або заблоковує виставову площу.

Люблять стискати королівські руки

Факт, що руки совєтських можновладців сорок років вправляються в скручуванні голів коронованих і некоронованих противників, ні трохи не перешкаджає їм стискати правиці монархів, на повалення яких вони працюють. Навпаки, можна навіть зауважити, що вони це залюбки роблять із свідомим бажанням приподобатись чесній такє „панібратство" західньому обивательству, щоб бути ним записаним до „порядного товариства". Можна було б пояснити також властивим їм комплексом меншевартости, що, не зважаючи на „спутники" та всю їх фанфаронську владу, все ще в них покутує.

З такого власне стискання королівських рук робив на днях ужиток Клим Ворошилов, що в товаристві молодого короля бельгійців Будуена, а згодом і без нього відвідав світову виставку, виступав на телевізії і, крім повторювання заялозених фраз про мир, „збагатив" історію своїм коментарем про угорське повстання восени 1956 р.

Що крок, то пропаганда

Як я вже підкреслював у попередніх кореспонденціях, присутність большевиків на світовій виставці в Брюсселі — це одна велика пропагандивна кампанія, що має різні спрямування: найменше критичних, яких, на жаль, є багато, вона має заколисати симфонічними оркестрами, кльовном з московського цирку Поповим, українськими піснями та мальовничими костюмами. Виставлена в центрі совєтського павільйону модель „спутника" має їм показати грубший кінець бук і перестерегти. До другої категорії відвідувачів мають промовляти виставлені важкі машини.. Іншим покажеться Ворошилова, що робить згори заплянований жести і, ніби під впливом враження складає заяви - коментарі.

Згідно з цим пляном відвідини чужинецьких павільйонів почав Ворошилов після довшої візити в арабів, що мають на виставці спільну будівлю, в якій заступлені Єгипет, Сирія, Ірак і Савді Арабія. Добру годину тривала його візита в об'єднаному арабському павільйоні, що на цей час був обложений всякого роду поліцією, яка ще облегшила собі завдання, виставивши залізний паркан, що відділяв маси цікавих від місця перебування совєтського вельможі.

Врешті, після довгого чекання, в порталі арабського павільйону зачервонілось: спершу від нашивок на шапці совєтського полководця, а згодом від обличчя Ворошилова. Зокрема, на тлі арабського брунату лиць із радости вилискуючих білих, як слонева кість, їх зубів він здався багрянів. Така вже його врода. Чи то від степового вітру, чи від „ворошиловського пайка" — не беремось судити.

Після відвідин в арабському прийшли візити в чеському, американському й угорському павільйонах. У павільйоні ЗДА Ворошилов, очевидно, почував себе спершу ніяково, і щойно згодом трохи розходився і почав цікавитись експонатами. У чехів, крім поклепування по плечі, не було нічого замітнішого, і щойно в мадярському павільйоні зробив він пропагандивну вставку. Ставши перед великим видом Будапешту, Ворошилов ніби до себе, а насправді до присутніх мадяр, подіплися „враженнями": „Що за чудове місто, що за чудова країна, а які „глупості" в ній сталися. Дехто називає це контрреволюцією, інші кажуть, що це була революція. А я думаю, що це була звичайна „глупость". Після такого півголосного міркування він продовжав: „Тут на Заході підняли крик з приводу гострого присуду для Надя. Може й не так гостро треба було його покарати, бо ж він був глупий" І ще раз покпив, назвавши глупим мадярський народ совєтський деспот, коли підносив тост на честь Мадярщини. Навіть при такій куртуазійній нагоді він не змінив старшобратської настанови і, сповнений погорди, заявивши: „Добрий народ, працьовитий, але деколи робить глупства".

А чемний Захід мовчить . . .

Ми ще не знайшли в бельгійській пресі якогось критичного коментаря, коли йде про цілість совєтської пропаганди, яку роблять большевики на світовій виставці і коли йде про відвідини Ворошилова. Всі інформації про його візиту втримані в тоні доброго виховання, пошани для голови чужої держави, навіть з деяким захопленням Навіть репліка Ворошилова про угорське повстання, яке ще так недавно викликало на Заході стільки симпатій не дочекалось належної відповіді. Може вона ще прийде, але покищо чемний Захід дотримується протоколу і гонорує представника сили, що в очі називає його глупим, що працює на його повну руїну. Але так то вже справи виглядають на світовій виставці 1958 року. Бо ж не можна ображувати гостей і псувати собі торговельні обороти . . .

ДЕРЖАВА СВОБОДИ, СПОКОЮ І ДОБРОБУТУ

(Враження з подорожі по Швайцарії)

Ще в 16 столітті славний шкотський учений - гуманіст Джордж Бюкенен у книзі „Спосіб правління у шкотів" порівнював форми влади у різних країнах і при тому згадав Швайцарію: Helvetii rem publicam habent; Moscovia tyrannide gaudet (швайцарці мають республіку; Московщина тішиться тиранією).

Швайцарія своєю природою, державним устроєм і складом людности своєрідна країна. Населення Швайцарії, розтрушене в зворах і долинах величезних гір, живе в різноманітних кліматичних умовинах і в неоднакових господарських обставинах. На високих горах, де лежить вічний сніг, відбуваються влітї спортові вправи на лещетах, а нижче пасуться корови і цвіте молочарство. На півдні від Альп у чарівній долині Ляго Маджйоре (Велике Озеро) голубе небо любується своєю красою в блакитній воді, і пальми ніжаться під теплим сонцем. Промислове великомісто Цюріх межує з затишними, ідилічними закутками, де селяни оре, сіє й жне, як це робили його предки споконвіку.

Хоч швайцарці творять одну націю, з глибоким патріотизмом, але говорять різними мовами: німецькою (більшість), французькою, італійською і рето-романською. Притому, в кожній мові є ще свої окремі говірки-діялекти. Швайцарська нація дає нам приклад державного патріотизму без мовного націоналізму, що затрудняв і затрудняє життя в інших європейських країнах.

Свій державний устрій швайцарці принесли і розвинули з форм первісної демократії, що була й у нас в Україні. Сільська громада і повіти (кантони) малого розміру рішають свої справи з участю всіх дорослих мужчин, як було колись на вічах у старовинній Русі-Україні. Без великих потрясень Швайцарія перейшла від первісної вічової демократії до модерних демократичних форм, і швайцарська демократія показала велику стабільність, якої можуть позаздрити її великі сусіди: Німеччина, Франція, Італія.

Віденський Конгрес 1815 р., після поразки Наполеона, дав гарантію невтральности для Швайцарії, і швайцарці свято додержуються цього права. Швайцарцям пощастило зберегти невтральність в першій і другій світових війнах. Кажемо — „пощастило", але сталося це не випадково: в першій світовій війні був у Німеччині плян захопити Швайцарію і відти завдати удару Франції та Італії. Також і Гітлер носився з пляном окупації Швайцарії в другій світовій війні. Однак, німецькі командири мусіли визнати пляни нападу на Швайцарію за небезпечні. Бо Швайцарія, хоч має міжнародні гарантії невтральности, є одною з найбільш мілітаризованих країн. В Швайцарії весь народ є армією, і зброю має кожний швайцарець, здібний до військової служби, напоготові в стоїй хаті. Протягом кількох годин Швайцарія може поставити на ноги півмільйонову армію, яка боронитиме свою країну, не вважаючи на найбільші втрати. Ця готовість швайцарців до спротиву спиняла Вільгельма і Гітлера в їх плянах окупації Швайцарії.

Тепер, коли появилася атомова зброя, Швайцарці не хочуть лишитися позаду інших „атомових" країн. Швайцарський уряд вирішив закупити тактичну атомову зброю для оборони своєї країни проти можливої атаки. Очевидно, такою атакуючою стороною може бути тільки большевицька Росія. І це виразно показав відгук московського уряду на рішення швайцарців: Москва послала ноту протесту проти наміру швайцарського уряду придбати для свого війська атомову зброю, мовляв, цим Швайцарія порушує свою невтральність і приличується до „імперіялістичного табору . . ." На це швайцарський уряд дав відповідь, що Швайцарія хоче мати атомову зброю тільки для оборони, і що обвинувачення Москви супроти Швайцарії зовсім не личать Москві, яка хвалиться перед цілим світом своїми термоядерними бомбами і загрожує своєю перевагою вільним народам.

Мирна праця протягом довгих поколінь забезпечила швайцарцям добробут. Регуляція гірських рік і потоків, будування шляхів, тунелів і залізниць у надзвичайно тяжкому терені, будівництво домів і готелів, що мов ластівчині гнізда, ліпляться до гірських схилів, — це дало свої добрі наслідки для народнього господарства: велику частину народного доходу Швайцарії покривають туристи з різних країн світу. Швайцарці — майстри готелевого промислу, і мають для цього спеціяльні школи. Недарма Гітлер, у своїх плянах колонізації Сходу Европи, призначав швайцарцям ремесло готелярів і ресторантів . . .

Швайцарія — країна свободи. Ця країна давала віддавна притулок усім переслідуваним у своїх державах за релігійні й політичні переконання. Тут, у Женеві, знайшов пристановище емігрант із Франції, Кальвін, найвизначніший після Лютера церковний реформатор і теолог. У 18 столітті другий француз, Вольтер, жив довгі роки на межі з Швайцарією, в Ферне, щоб знайти собі захист у вільній республіці, коли б французька королівська влада схотіла заарештувати його. У Швайцарії ділили також політичні емігранти з України в 19 стол., як Михайло Драгоманів, Микола Зібер, Сергій Подолинський і ін. В 20 стол., за першої світової війни,

(Закінчення на стор. 3-тій)

В. Барка

УВАГИ ПРО ПОЕЗІЮ СТАРОВИННУ І СУЧАСНУ

(4)

Гострі напади, і на еміграції, і в київській „Літературній Газеті", крім Рубчака спіткали також Ю. Тарнавського і Ж. Васильківську; двоє останніх і самі в своїх бравадах з „естетизацією неестетичного" дають іноді привід і зачіпку для необ'єктивних критиків, що підходять до віршу, як було в Україні 20-х років означено, — мов „різник до корови". Їм — аби винищити окремі ряди, приятні для роздування аж до обсягу загальної негативної оцінки з заздалегідь заготовленою злобою.

Збірка Ю. Тарнавського „Життя в місті" становить визначний успіх в розвитку української поезії, як мистецтва ритми і метафори, і в звільненні її від силоміць нав'язаного з Москви російського „глинобитного" реалізму середини XX століття, запраленого тозченою цегłою з пропагандивних брошур.

Звільнюючись від жовтоcірої каторжно - соціялістичної пропагандивности, українська лірика спроможна вирівнятися з передовою поезією на Заході.

Ю. Тарнавський має вийдатну здібність до творення оригінальних ритмічних рисунків в найтруднішиx поворотах речення — в засновках ніби найпрозаїчніших і з найскупішими засобами. Родиться своєрідна і свіжа течія ритмів, трудновслідима при хвилях переходів: безперестанно і так натурально, як розріст гілок в короні дерева, з виразною розміреністю в обнятому просторі, і як розкочення камінців вподовж гірського потоку.

Для Ю. Тарнавського, що за короткий час виріс на майстра, є інша небезпека: вона полягає в філософському скептицизмі, характерному для однієї верхівки західніх інтелектуалістів, і в нахилі до надмірного „жахописання".

Світоглядовий скептицизм торкає і творчість Ж .Васильківської ,яка в кожному вірші, супроти того, замикає самородок чистого віршового золота, однак, з рисьми бодлеріянства, прибулого через еспано - американські верліброві відомони.

Перед нами небагато віршів поетки Жені Васильківської і трудно робити з них твердий висновок, крім одного: першорядна обдарованість до ліричного письма, вишуканого модерністичного малюнку, сполученого з щирою елегійністю.

Будемо надіятись, що молоду ниву нашої лірики не затопить, набігши на неї, теперішній нігілізм та брудосмакування багатьох західніх шкіл. Цей нігілізм має давню історію і грозиться століттями, як мертвий приплив.

Свого часу Паскаль висловив сумнів щодо щирости західних інтелектуалістів, які намагаються не думати про Бога і призначення людини і не хотять досліджувати того, що легковажно занедбують.

Недавно Доналд Адамс, чисто в дусі тверезого англосаксійського коммон-сенс", провів мудрі аналітичні межі в проблемі, що завжди була нерозвязно трудна для романіста: „як тримати інтерес його читачів в характерах, що представляють взірець чесноти".

Наведемо уступ із статті: він має освітлення також і для проблеми картинности в поезії.

„. . . Ми надто зосередили наш інтерес на злі і на викривлених аспектах людської натури", — продовжує Д. Адамс і відзначає накопичення в показах: „глибокого розпаду, роспусти, перверсности, брутальности тощо".

„Я також подибувався з чоловіками і жінками, які могли бути тільки з чемности названі людьми і чиї розуми ділили на рівні хитрого щура; але я відражуюсь, коли знаходжу дії таких типів, поставлених передо мною на норму людської поведінки, як в творі Фердинанда Селіна":

Ці слова мають законну причину, і коли в одному ліриці помітно деякий нахил до манкування незаманою, то від цього треба рішуче застерегти, як від руйнування самої поезії.

Над мистецтвом спервовіку поставлено особливий закон, якого ніхто не перейде, поки не виплатить мито до останньої драхми.

Цей закон показано в I і IV книгах Царств.

„І коли дух від Бога бував на Саулі, то Давид, взявши гусла ,грав — і відрадніше і краще ставало Саулеві, і дух злий відступав від нього".

(І. Цар. 16:23)

На прохання царя Йосафата провістити волю Божу, пророк Єлисей сказав:

„Живе Господь Саваот ,що перед Ним стою . . . Тепер покличте мені гусляра. І коли гусляр грав на гуслах, тоді рука Господня торкнулася Єлисея".

(IV. Цар. 3:14-15)

Сьогодні культура Заходу подекуди пробує грати на успадкованих від минулого дорогоцінних гуслах мистецтва, вже відвернувшись від Саваота і зневаживши Його, але не дзвенять і не гудуть гусла, як слід, — богонадхненна краса втекла з них, а натомість злий дух не відступає, а наближається перед очі і тьмарить серце — повно вуличної дочасної чорноти „світу цього" і гострої знекірни в найпонурішому брязкотінні від струн і ліричних приспівах до них: Ця темна загроза злого духа нависла звідти також і над першорядними українськими обдарованнями на еміграції.

Як завжди, на кожному вокресному світанкові нашої поезії.

Сьогодні лірика наша знов почала розправляти крила, що видно хоч би з почуттєвого піднесення в її метафорах.

Арістотель у 22 розділі „Поетики" писав:

„. . . а від всього найважливіше — бути вправним у метафорах. Тільки ж цього не можна перейняти в другого; це — ознака таланту, тому що складати гарні метафори означає спостережувати схожість".

Що підвалини поезії — в її метафорах, це твердив також П. Б. Шеллі в „Захисті поезії": „Основа поетичної мови — метафоричність. Поетична мова розкриває відношення речей, досі ніколи не помічені, і увічнює їх".

Який сміливий порив до метафоричности має наша молода школа „нової поетики", можна судити з декотрих прикладів, що характеризують кожного автора зокрема. (Коли обминаємо імена В. Вовк, М. Калитовської та І. Шанковського, то тільки через брак текстів на столі).

(Далі буде)

НАПИС НА СОНЯШНІМ ГОДИННИКУ

Лічу я тільки
соняшні години,
Коли ж негода
тінь похмуру кине
На землю,
замикаюсь я в собі
І жду: доконче
в сонячному горбі
Небес прихильних
мій володар стане,
Наземний гостю!
Дні твої — прочани —
Нехай всякчасно
будуть в осяйній
Святині радості!
Коли ж прибій
Бушуючих скорбот
схилив твої плечі,
Коли нема закляття,
немає втечі —
Не мучся, друже,
що не можеш ти
Скарб часу даного
тобі спасти;
Вір: сонце невидиме,
таємниче
Для вічних радостей
колись покличе.

МИХАЙЛО ОРЕСТ

Ярослав Падох

ДВОБІЙ САСА-ЯВОРСЬКОГО З АМЕРИКАНСЬКИМ СЕНАТОРОМ

На американському горизонті знаменитостей дальше мерехтить повним блиском самітна зоря нашого земляка д-ра Саса-Яворського. Якже рідко трапляються щасливці, ім'я яких не сходить місяцями з перших сторінок таких жадних на новості, американських часописів.

Ще не забулося драматичне змагання цього найпопулярнішого українця в Америці за здобуття 128,000 долярів та звання чемпіона в знанні американської історії як широка публічна опінія зайнялася дзома новими подіями, які наново винесли на перші сторінки газет ім'я нашого славного ветеринара й мецената. Були це, як і личить людині такого бойового характеру, як Сас - Яворський, два драматичні посдинки, якими поцікавилися великі маси американського населення.

Перший відбувся знову на телевізії й то на найпопулярнішій станції ч. 2 в межах програми „Виклику за 64,000 долярів". Кількамісячного мистця американської історії викликав на посдинок також його луїзіянець, ядровий фізик д-р Деніел Т. Вен Акер. Тричі зустрічалися оба змагуни на телевізійній сцені й тричі нервувалися не тільки українські земляки загроженого чемпіона, чи не знайдеться сильніший або щасливіший за нього й забере в нього так важко здобутий мистецький титул. Та либонь ще немає такого, хто з успіхом міг би рівнятися у цій нелегкій ділянці знання, яким є знання американської історії. Сас - Яворський дослівно знокаутував свого противника, відповівши без закиду й, здавалося, без застанови на чотири питання, на які його противник не знав правильної відповіді. Нових вісім тисяч долярів прибуло до й так непорожньої кишені нашого луїзіянського багатія, довівши його виграш до круглої суми 136,000 долярів. Хоч для точности треба б додати, що ця квота неофіційно ще більша, про що може навіть не знають власники програми, на якій виступав д-р Сас-Яворський, бо здобувши раніше 128,000 долярів, він умудрився так скласти своє кінцеве слово на телевізії, що вплів у нього переконливу рекляму про луїзіянські хутра, за яку, по умові з торгівцями хутер, одержав додаткових 2,000 долярів. Але хто з людей типу Саса рахує такі „дрібнички", як 2,000 долярів!

Та не тільки величезне знання американської історії та прямо феноменальна пам'ять нашого земляка здобуває йому незвичайну, навіть в Америці, популярність. До неї причиняється ще його жива інтелігенція, вроджений гумор та безпосередній дотеп, які так подобаються американській публіці, чи то на телевізійних програмах чи поза ними. Бо поза телевізійними виступами не перериваються публічні виступи Саса-Яворського серед широких кол американського населення. Немає ні одного тижня, щоб він не був примушений покинути своєї ветеринарної практики й їхати чи летіти сотні й тисячі миль на різні виступи й паради. Майже немає тижня, щоб на сторінках американських часописів не появлялася вістка про виступи чи погляди нашого славного земляка. Ось передімною чимала пачка нових газет, які останніми часами поцікавилися ним. „Американська мрія сталася дійсністю для Саса-Яворського", „Від помивача до 128.000-ого багатія", „Фантастична історія українського імігранта" — ось декілька наголовків статтей про д-ра Яворського. І жадна з них не забуває подати бодай одної знимки обсмаленого гарячим південним сонцем й завжди усміхненого доктора. Ось дивлюся на першу п'ятикольорову сторінку недільного числа тижневика Діксі Сандей Магазін з Ню Орліну. На всю сторінку голова Саса, яка виглядає зпоза десяток книжок, з яких він студіював американську історію. А внутрі ще п'ять інших знимок Саса з його родиною та з визначними людьми, імена яких відомі далеко поза їхні власні міста та стейти. Знимки ілюструють велику й цікаву статтю про життя Саса-Яворського та його українську батьківщину. Стаття зачинається цитатою з Шевченка: „Коли діждемось Вашингтона"! І немає ні одної статті про Саса, так як не було ні одного його виступу на телевізії, щоб в них не згадувалося про Україну і її змагання.

Та вернімся до другого двобою, про який була згадка на початку статті. Був це наскрізь політичний двобій й до того не з ким іншим, але з одним з 96 найвпливовіших в цім краю людей, сенатором З'єдинених Держав, головою одної з сенатських комісій, Алленом И. Еллендером.

Сен. Еллендер відбув дивним збігом обставин чи не єдиний з усіх американських сенаторів аж три роки під ряд три подорожі по всьому Совєтському Союзі. Після повороту зі своїх поїздок в роках 1955, 1956 і 1957, він помістив в пресі багато статтей і інтерв'ювів, і що більше, виголосив у вашингтонському сенаті чимало промов, в яких корисно висловлювався про Совєти, їх спосіб життя, освіту, тощо. Його образ совєтського царства дуже відбігав від того образу, що його бачили інші американські подорожні, що й казати про той образ, який вивезли зі совєтського пекла утікачі з нього, в тому й сам Сас-Яворський. Тому він у численних своїх промовах, а ще більше в газетних інтерв'ю гостро виступив проти поширювання сен. Еллендером фальшивих і шкідливих інформацій, назвавши сенатора адвокатом Хрущова та поширювачем совєтських брехонь. Критику Саса з повною сатисфакцією поширили поміж мільйонами читачів американські часописи, які, нерідко підкреслювали свою солідарність з цим „сином України, який в ній перебував та на власній шкурі пережив оспівані сенатором блага совєтської системи".

Загрожений в популярності серед своїх виборців сенатор Еллендер позів проти Саса атаку. Ось його вісімсторінковий лист, написаний на папері позначенім написом „Сенат З'єдинених Держав", заадресований до Саса, в якім він старається виснити свою добру віру в поширюванні відомостей про Совєти й домагається публічного відкликання закидів та перепрошення за заподіяну йому, мовляв, кривду. Ще не мав часу наш земляк відповісти сенаторові на його листа, як випятки листа, появилися в пресі з тим самим домаганням відкликання і перепросин. І тут в оборону Саса стали американські патріоти. В статтях і приватних листах, заадресованих до д-ра Яворського численні йому незнані люди виразно стали по його боці в тому поєдинку з сенатором. Ось в листі відомого адвоката є слова подяки для відважної людини, яка не побоялася приятеля Москви, хоч він і є сенатором З'єдинених Держав. Він пише, що сам слухав сен. Еллендера на телевізії й дивувався після його похвал Росії, що він не зрікся свого американського громадянства та не поїхав доживати віку в совєтськім раю! Лист кінчиться запевненням, що багато розумних американців думають так, як Сас-Яворський.

Двобій між Сасом і його впливовим опонентом не за-

(Закінчення на стр. 4-ій)

УКРАЇНСЬКІЙ МОЛОДІ ПІД УВАГУ

Пригадую той час, коли я, закінчуючи науку в реальній школі, думав над тим, що ж робити далі? Звернутися не було до кого, бо батьки та родичі не могли дати належну пораду. Знайомі ж радили йти за їх фахом і кожен зокрема вихваляв ту високу школу, яку він закінчив. На їх думку, лише ті школи були найкращими. Склавши довгий список тих високих шкіл, я мусів прийти до переконання, що всі тогочасні високі школи в Росії були найкращими. Вийнятком були хіба-що Варшавський та Дорпатський університети, яких чомусь усі мої знайомі недолюблювали.

Зібравши всі такі відомості, я все таки стояв перед питанням: куди ж іти?

Не довго думаючи, написав до всіх шкіл листи з проханням вислати мені програми навчання. Одержав... Простудіював... Усі програми майже одинакові... Думав, думав і зрештою рішив вислати прохання до всіх високих шкіл, що цікавили мене, а доля, мовляв, за мене вирішить — куди приймуть... І доля вирішила так, що мусів я студіювати там, де ніколи не думав бути.

Судилося мені пізнати різні школи і в Україні, і в Росії і в Німеччині, і в Чехії, вже дещо й тут, в ЗДА.

Результат моїх спостережень такий — усі школи добрі, а успіхи в студіях та в житті залежать в першу чергу від студіюючого. Але одно мушу підкреслити: рідна висока школа дає найбільше. Передусім тому, що сприймання науки в рідній мові є найлекшим. Подруге, як це вже не раз виявилося на практиці, українська професура прагне дати студентам максимум. Потретє, українська професура завжди відгукується на все, що турбує українську молодь. І, нарешті, кошти навчання в українській високій школі багато менші, ніж в інших. А найголовніше, — в українській високій школі студіююча молодь почує, крім усього того, що й в інших високих школах, те спеціяльне, що витворила українська наука, бо хоч говориться, що наука є інтернаціональна, все таки кожна нація дає щось специфічне їй одній притаманне.

Маємо в Ню Йорку нашу високу школу — Український Технічний Інститут. Має він декілька факультетів, але нині зупинимося на Інженерному, точніше на Будівельному його відділі.

Простудіювавши перших два семестри вечірнього курсу (хоч може бути й денний курс, коли набереться відповідна кількість студентів), що охоплює математику, технічне креслення, фізику, англійську мову та україністику, і склавши всі іспити, кандидат може вже працювати як кресляр. Дальших чотири семестри, на яких викладається: математика, фізика, нарисна геометрія, статика, основи механіки та хемії, опір матеріялів, залізо - бетон, основи електротехніки, геодезія, механіка рідин, топографія, будівельне право, англійська мова, україністика, розширюють можливості поліпшення заробітку, бо кандидат уже може знайти працю в мірництві, а в креслярстві може взятися за деякі обчислення, що позитивно відбивається на підвищенні оплати праці. 7—8 семестри присвячується студіям таких дисциплін: залізні конструкції, аналіза будівельних конструкцій, теплодинаміка, геологія з петрографією і мінералогія, дерев'яне будівництво, політична економія, будівництво доріг, архітектура, будівельні матеріяли, каналізація споруд і міст, англійська мова та україністика. Все це дає дальші можливості поліпшення економічного стану працюючого.

На 9 та 10 семестрах викладається: водне будівництво, архітектура, будівельне ґрунтознавство, огрівання і вітрення споруд, кошториси і фінансове плянування, наводнювання та відводнювання ґрунтів і книговодство. Цим фактично закінчуються студії. Останніх два семестри присвячується виготовленню проєктів з окремих галузей будівництва.

Після закінчення повного курсу і відроблення належної практики, кандидат може провадити працю в різних галузях будівництва.

Денний курс на цьому відділі триває чотири роки.

Маючи такі інформації, подумайте і рішайте зараз, а не відкладайте на завтра, бо кожен день є втратою дорогого часу для вашого майбутнього.

І. Д.

ДЕРЖАВА СВОБОДИ, СПОКОЮ І ДОБРОБУТУ

(Закінчення зі стор. 2)

Швайцарія дала притулок емігрантам усіх напрямів із царської Росії. Тут кував свої пляни „світової революції" і партійної диктатури Ленін. У Швайцарії діяв одночасно Лев Юркевич (Рибалка), провідник української соціял-демократії, що перший дав гли боку критику шахрайської „теорії національного питання", яку створив Ленін для обману поневолених націй Російської імперії.

Однак, після убивства большевицького дипломата Воровського в 1924 р. (замах зробив російський „білий" емігрант), швайцарський уряд зробив великі обмеження для емігрантів із країн, опанованих комуністами. Складається враження, що швайцарський уряд кожного еміґранта з країн совєтського бльоку уважає за терориста, готового до атентату на комуністичних достойників.

У власному інтересі (для спокою своєї людности і для комерції) швайцарський уряд охороняє дипломатичні місії комуністичних країн, але не завжди успішно: цими днями в Берні два молоді мадярські еміґранти, озброєні револьверами, ввійшли до угорського комуністичного посольства і звели бій з службовцями цієї установи; 1955 р. подібна пригода сталася в румунсько[illegible] посольстві в Берні. Стрілянини і політичних атентатів на своїй території швайцарці не бажають, бо це може пошкодити туристичному рухові.

Їдучи прекрасними дорогами Швайцарії, я думав про божевільні ідеї Леніна, що саме в цій країні виробляв свої теорії „громадянської війни", як „шляху до соціялізму". Один день громадянської війни, і Швайцарія була б на пораді господарської катастрофи. Мости, тунелі, гідроелектрівні були б знищені, і що було б тоді з швайцарським добробутом?

П. Ский

ВАЖЧЕ ВИЛІКУВАТИ ВІД ОБЖЕРСТВА ЯК ВІД ПІСТРЯКА

Д-р Доналд Птіт із Лос Анджелесу, Каліфорнія, заявив, що важче вилікувати людину від ненажерства як від пістряка. Він студіював впродовж 10-ох років тих осіб, які при допомозі дієти стратили були дещо на вазі, але 95% із них знову дістали свою давнішу вагу. Статистика показує, що більше як 30% хворих на пістряка можна вилікувати, коли вони вчасно зголосяться на лікування.

Англія дістане американські ракети

Лондон. Міністерство оборони офіційно оприлюднило, що „небавком" наспіють з Америки перші ракети типу „Тор", давно обіцяні Англії. Вони мають засяг на середню віддаль, але — очевидно — могли б поцілювати Москву й інші центри европейського Совєтського Союзу. Зорганізовано вже перший ескадрон англійського летунства, що орудував би ракетною зброєю. Ближче неоприлюднене число англійських летунів перейшли в ЗДА вишкіл, як поводитись з ракетною зброєю, однак, незалежно від отих вишколених англійських військовиків, з ракетами „Тор" прибудуть до Англії фахові американські технічні сили для вишколювання англійців. В англійській пресі появились були критичні голоси щодо бойової вартости ракет „Тор". Мабуть з уваги на ті голоси, офіційний англійський комунікат зазначує, що в ЗДА продовжуються експериментальні спроби з ракетами „Тор" для їх удосконалення.

ТУРИСТИ З САТЕЛІТНИХ КРАЇН ВИБИРАЮТЬ СВОБОДУ

Штокгольм. — 22 поляки одна чеська легко-атлетка і один югославський журналіст „зникли" протягом 36-ох години, віддалившись від туристичних груп, з якими прибули з своїх країн до столиці Швеції. 10 з-посеред них негайно просили дати їм політичний азиль, інші скриваються і, на думку поліції, зголосяться згодом. 18 поляків втекли з пасажирського корабля „Мазовше", який причалив з туристами до Штокгольму, а четверо переплили в малому човні Балтик.

НАМ ПИШУТЬ:

„Вирядження Капелі до Країн вільного світу вважаю за найвизначнішу акцію нашого часу. Жертвую на цю подорож 100 дол. та вірю, що своїми щирими пожертвами цю акцію підтримає все громадянство". (З листа В. Довгаля, Дітройт).

(FRIENDS OF THE UKRAINIAN BANDURISTS CHORUS, P. O. Box 119, Detroit 12, Mich.)

Дня 25-го липня 1958 року несподівано відійшов від нас назавжди, наш Дорогий Друг, проживши 56 років.

Бл. п. ІЗИДОР ШКВАРОК

Уродженець Сокальщини, Західня Україна, закінчив середню школу у Львові.

До приходу большевиків в 1944 р. до Галичини, працював у „Народній Торгівлі" у різних місцях, як у Львові, Мостиськах, Перемишлі і Самборі.

Від ранньої молодости дуже любив українську пісню й тому все находив час, щоб співати в українських хорових гуртах.

Вісім років тому прибув з Відня до Шикаго. Від перших днів приїзду приєднався до праці Чоловічого Хору „Сурма" і остав при ньому до останніх хвилин свого життя. В хорі займав різні становища, а особистим прикладом, зразковою точністю і сумлінністю притягав других до праці в плеканні української пісні й хорового мистецтва.

Передчасним і несподіваним відходом залишив загальний жаль у всіх тих, що Його знали й працювали з Ним.

В особі незабутнього Ізидора — Чоловічий Хор „Сурма" — втратив одного зі своїх кращих членів, співаків і друзів.

Нехай Шикагівська земля буде Йому легкою, а дерева над могилою хай шумлять наче мелодії пісень, що їх так любив Покійний.

УПРАВА І ЧЛЕНИ ЧОЛОВІЧОГО ХОРУ „СУРМА" в ШИКАГО

ДВОБІЙ САСА-ЯВОРСЬКОГО З АМЕРИКАНСЬКИМ СЕНАТОРОМ

(Закінчення зі стор. 3-тої)

кінчився на сторінках преси. Він перенісся на публічні збори різних громадських організацій, між ними такий визначний, як „Бнай Ізраел Кляб" а де далі ділився та набрав особливої драматичности в Леґіслятурі Луїзіяни, рідного стейту обох змагунів. Сен. Генрі Ларкад станув на захист важко потурбованого в опінії власного стейту колеґи сен. Еллендера й поставив внесення признати сен. Еллендерові повне признання і довір'я. І стався нечуваний досі випадок в леґіслятурі Луїзіяни. Переведено голосування над тим внесенням, хоч ні Сас ні Еллендер не є членами тої палати, й внесення перейшло голосами 21 до 3. Та на цьому не закінчилася справа. Вся преса станула на захист не тільки Саса-Яворського й його поглядів на Совєти, але на захист начального американського принципу вільного слова і вільної критики. І вся вона засудила „дурний і небувалий" крок луїзіянського сенату й піднесла домагання признати таке саме вотум довір'я для громадянина стейту д-ра Саса-Яворського, за те що він зробив добру службу для своєї нової батьківщини. Писав в одній з великих луїзіянських газет її начальний редактор Адрас Л. Борд: „Ветеринар з Аббевил є надбанням не тільки для тисячів тих, які знайшли захист від комуністичного гнету в цім краю, але також для своєї адоптованої батьківщини. Він здобув майно на телевізії тому, що поставив собі завдання навчитися історію цього краю більше, ніж як доводиться міститися в голові більшости наших професорів історії і — я навіть не стараюся порівняти знання та оцінки американської історії наших американських сенаторів зі знанням та оцінкою д-ра Саса-Яворського!"

Під напором одностайної постави преси та громадянства Луїзіяни не встоялась навіть місцева леґіслятура. Окремою ухвалою припинено резолюцію в користь сен. Еллендера і вирішено перевести „конечну ревізію резолюції". Щастя не покинуло нашого земляка і в цім новім двобою. Не дочекався відкликання закидів та публічних перепросин сен. Еллендер, зате його опонент здобув ще більшу загальну симпатію, й то цим разом не за знання минулого Америки, але за знання та правильну оцінку сучасного Америки і її смертного ворога — совєтської Московії.

За декілька днів Товариство Українських Професіоналістів Північної Америки на своїй ювілейній 25-літній Конвенції в Клівленді відзначить д-ра Саса-Яворського почесною плякетою під назвою „Людини року", очевидно української людини. Це відзначення, яке минулого року здобув наш перший міністер в Оттаві п. Михайло Стар а перед ним, в 1956 році, уже після смерти, покійний головний редактор „Свободи" д-р Лука Мишуга, зослужив собі наш номінат більше, як хто другий в минулому році, в якому він був без ніякої пересади, амбасадором недержавної України в З'єдинених Державах. Сподіваємося, що його приймуть учасники Конвенції, а за ними і все українське громадянство в цьому краю, так само сердечно, як прийняли його недавно обидві палати Леґіслятури його власного стейту Луїзіяни, які офіційно вітали його й перервавши свої сесії покликали його до привітального стола. Знаючи обґрунтування та непідлеглівість нашого заслуженого земляка можна сподіватися, що в майбутньому перед ним широко відкриються двері вашингтонського Конґресу.

Бенсон дораджує фармерам організувати кооперативи

Юніверсіті Парк, Па. — Секретар праці Езра Тефт Бенсон заявив на пресовій конференції, що фармери мусять допомагати собі при допомозі своїх власних кооперативних організацій і не повинні чекати допомоги тільки від уряду. Бенсон заявив, що в цій ділянці не треба окремого закону і твердив, що не можна не доцінювати значення кооперації для фармерів і власників тваринних фарм. На думку Бенсона здібність кооперативних організацій заспокоїти потреби фармерів рішатиме про те, чи фармерство залишиться вільним і прибутковим підприємством, чи попаде під контролю уряду. Бенсон висловив ці думки на зборах Американського Кооперативного Інституту. Президент Айзенгавер вислав привіт цій конференції, яка вивчає кооперативні проблеми і шукає шляхів поліпшити свою працю.

Суд відкинув просьбу пероністів про признання законности їхній партії

Буенос Айрес — Провідники колишньої пероністської партії внесли були після обняття урядування президентом Артуром Фрондізі просьбу до суду, щоб їхня партія могла бути зареєстрована і діяти як законна партія. Але електоральний суд відкинув цю просьбу прихильників Перона, і вони внесли відклик до Федерального Апеляційного Суду, який підтримав всі давніші рішення про те, що прихильники Перона не можуть творити леґальної зареєстрованої партії. Рішення апеляційного суду може погіршити відношення прихильників Перона до теперішнього президента д-ра Фрондізі, бо пероністи підтримували під час виборів Артура Фрондізі.

Сен. Кеннеді відмовився дебатувати з секретарем праці Мічеллом

Вашингтон. — Секретар праці Джеймс П. Мічел запросив демократичного сенатора Джана Ф. Кеннеді дебатувати на тему, чому Конґрес не ухвалив цього року законопроєкту про контролю робітничих фондів. Сенатор Кеннеді сказав був, що Мічел із політичних причин не допустив до ухвалення робітничого закону. Мічел відповів, що таке твердження сенатора Кеннеді є несправедливе і невірно інформує населення. Але Кеннеді відповів на це так: „Я більше зацікавлений в робітничому законі, як у дебатах. Якби пан Мічел був так само цікавився тим законопроєктом, то Конґрес був би його прийняв, тим більше, що Сенат ухвалив його більшістю 88-ох до 1-го".

Пасажирський джетовий літак летить із швидкістю 540 миль на годину

Ню Йорк. — В неділю 24-го серпня прибув до Ню Йорку джетовий літак „Кліппер Америка", який коштує 5 мільйонів долярів, та який зробив із Сан Хуан, Порто Ріко, 1,602 миль впродовж 3-ох годин і 24ох хвилин. Пересічна швидкість цього джетового пасажирського літака виносить 540.5 миль на годину при висоті лету 32,000 стіп. Цей 144 стіп завдовжки літак привіз 5 членів залоги і 35 виконних урядовців летунських компаній Pan American і Boeing та тягар 7,600 фунтів матерії на моряцькі однострої та забавки. Поки цей новий джетовий літак зможе нормально виконувати свою пасажирсько-транспортову службу, він мусить перейти „пробу на гуркіт", яку переводить управа транспорту міста Ню Йорку.

Як живуть колишні президенти

Вашингтон. — У зв'язку з законом про пенсії для колишніх президентів часописи описують життя колишніх двох президентів Гаррі С. Трумана і Герберта Гувера. Труман дістав 217 запрошень на виголошення промов в місяці січні 1959 року, 300 в лютому, а 350 в березні. Він дістає щоденно від 100 до 400 листів. На свою канцелярію видає річно від 20,000 до 30,000 долярів. Він старається відписати на якнайбільше число листів і має для цього три секретарки. Він не може говорити стільки разів, на скільки його запрошують. Колишній президент Гувер має також три секретарки і одного дослідного асистента, який постійно в нього працює. На рік він дістає коло 100,000 листів. На утримання своєї канцелярії він видає понад 20,000 долярів.

ВСЯЧИНА

Споживайте ярину!

Ярина являє собою багатюще джерело вітамінів і мінеральних солей — цих важливих складових частин харчування. Їжа, багата на вітаміни, сприяє підтриманню бадьорости і високої працездатности у дорослих, а у дитини підвищує опірність щодо різних інфекційних захворювань. Недостатній вміст вітамінів у їжі може викликати тяжкі захворювання — авітамінози.

З яриною споживає людина всі необхідні їй мінеральні солі, крім кухонної, яка додається в їжу в чистому вигляді. Ярина активізує діяльність травних залоз і печінки.

З давніх часів існує звичай подавати до м'ясних і рибних страв вінеґрети й салати, які посилюють апетит і сприяють перетравлюванню їжі.

Яриновий вінеґрет складається з вареної картоплі і буряків, тушкованої моркви, огірків, нарізаних шматочками і заправлених олією або сметаною. У вінеґрет можна додавати квашену капусту, варені зелений горошок, свіжу кукурудзу і зелену цибулю.

Легко й швидко можна приготувати салату з сирої ярини (салата зелена, салата зелена з огірками, салата зелена з помідорами та огірками, салата з свіжих огірків, салата з свіжих огірків з ріпчастою цибулею, салата з свіжих помідорів, салата з свіжих помідорів з огірками, салата з свіжих помідорів і яблук, салата з зеленої цибулі, салата з зеленої цибулі з яйцем, салата з редиски, цибулі і яєць, салата з свіжої капусти)

Усі салати, за винятком салати з свіжих огірків з ріпчастою цибулею, заправляється сметаною або спеціяльною підливою і сметанним сосом. Для приготування салатної підливи беруть в рівних частинах олію і 3-процентовий оцет, цукор, мелений перець, паприку і сіль на смак. В олію вливають оцет, додають цукор, перець, сіль. Все це добре перемішують і поливають підготовлену для салати ярину.

Для сметанкового сосу беруть сметану, 3-процентовий оцет (у 5 разів менше, ніж сметани), цукор (у 10 разів менше, ніж сметани), мелений перець і сіль на смак. Холодну сметану змішують з оцтом, цукром, перцем та сіллю перед тим, як подавати на стіл, поливають підготовлену для салати ярину.

До м'ясних і рибних страв слід давати різні гарніри: тушковані з маслом кабачки, порошок зелений, моркву, кукурудзу, капусту і буряки, шпинат-пюре, а також варену моркву, кучеряву капусту, спаржу, стручкову фасолю.

Частіше слід давати на друге просто яринові страви, особливо фаршовані помідори, кабачки, перець з м'ясною начинкою і з начинкою з крупів та овочів, голубці, бабки з моркви і шпинату, смажені помідори, кабачки, страви з бобових зелених овочів тощо.

Велике значення має ярина і в лікувальному харчуванні. При артеросклерозі і гіпертонічній хворобі рекомендується вживати зелень у всіх видах, особливо моркву, буряки, капусту, цибулю, часник, огірки. Салата, зокрема, заспокійливо впливає на нервову систему. Морква рекомендується дітям, вагітним жінкам і матерям грудних дітей.

При цукровій хворобі (діябеті) показані капуста, салата, огірки, помідори, цибуля, буряки.

Широко використовується ярина (за винятком бобових, шпинату і щавлю) в лікувальному харчуванні хворих на подагру.

Ярина — запорука здоров'я. Її треба якнайширше використовувати в харчуванні.

М. Георгієвський

РАДІОАКТИВНІ РИБИ

Американський дослідний корабель „Робб" виловив недавно незвичайно цікаві глибинні риби з радіоактивним промінюванням. Недалеко Філіппін витягнув геолог експедиції д-р Вунсун з глибини понад 15,000 стіп рибу, що важила 1,400 фунтів. На тілі цієї риби вікрито 24 світячі органи. Кожне із світел, що його давали ці органи, мало силу світла п'ятьсот-ватової електричної жарівки.

При ближчому обслідуванні показалося, що ця риба є не тільки наснажена електричною напругою яких 220 вольт, але що вона висилає також радіоактивне промінювання, яке хвилює в ритмі биття серця і є часом сильніше, як промінювання рентґенівського апарату.

Цю рибу перевищила ще риба, звана „світлометом". Вона є плоска і доходить до 700 фунтів ваги. Її зловлено у глибині 22,250 стіп. На її голові находяться органи, подібні до справжніх рефлекторів, які навіть замикаються при допомозі свого роду повік. З цих „світлометів" виходить таке сильне радіоактивне промінювання, що воно викликає на людській шкірі попарення і є для цілого організму великою небезпекою. Походження променюючих субстанцій в організмах риб ще досі не виявлено.

Черниця дістала дозвіл одружитися

Святіший Отець Папа Пій XII дав спеціяльний дозвіл італійській черниці Альбі Ґвідотті залишити манастир сестер Бенедиктинок, у якому вона перебувала вже 13 років, і вийти заміж за Рінальда Матессіні, свого милого з днів молодости, про якого вона думала, що він згинув під час другої світової війни.

Рінальдо мав шіснадцять років, як покинув рідне село в провінції Тоскана і пішов до армії. В селі пішла поголоска, що Рінальдо згинув на полі бою. Поголоску поширили батьки Альби, які не хотіли, щоб їх 15-літня дочка виходила заміж за Рінальда.

Віривши в смерть свого нареченого, Альба попросила в батьків дозволу піти в манастир сестер Бенедиктинок. По двох роках послушництва вона стала черницею і перебувала в манастирі донедавна, коли Рінальдо, який недавно повернувся із совєтського полону, довідався, де вона перебуває і прийшов її відвідати.

Справа опинилася у Ватикані. Тепер Альба, звільнена Папою з черничих обітів, вийшла заміж за свого Рінальда. Вона має тепер 35 років, а він 36. Думає працювати як фризієрка.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

ТАРЗАН, ч. 4118. Ще місце для одного?

EASY JOE AMBLED FORWARD. "WHAT'S EATING YOU NOW, SAM— MORE SPOOKS?"

"IT AIN'T THAT. I JEST WANNA GO BACK TO TOWN 'FORE I GET IN A RUT HERE."

TARZAN SUDDENLY INTERRUPTED, SENSING THE DEVELOPMENT OF A STRANGE ADVENTURE. "MIND IF I COME ALONG?" THE PILOT SMILED. "NOT AT ALL—LET'S GO."

Легкий Джов висунувся вперед. — Що вам тепер докучає, Семе... Знову привиди?

— Зовсім не те. Я тільки хотів би вернутися до міста, поки не попав тут в халепу.

Тарзан раптом вмішався, передбачаючи початок дивної пригоди. — Чи не міг би я з вами? — Лоцман засміявся. — Прошу дуже, ходіть!